



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



OPERAČNÍ PROGRAM  
LIDSKÉ ZDROJE  
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME  
VAŠI BUDOUCNOST  
[www.esfcr.cz](http://www.esfcr.cz)

**Projekt:** Chráněné a podporované zaměstnávání, rekvalifikace pro zefektivnění následné péče osob ohrožených závislostmi  
**Č.:** CZ.1.04/2.1.01/44.00061

**Období realizace:** 1. 5. 2010 – 30. 4. 2012

**Celkové náklady projektu** dle schváleného rozpočtu: 4 694 576,61 Kč – vyčerpáno 4 366 156,25 Kč

## 1. Obsah a cíle projektu

Projekt byl zaměřen na řešení otázky zaměstnávání a především znovuzískání pracovních dovedností, zajištění praxe a sebedůvěry pro osoby ohrožené závislostí na návykových látkách.

Konkrétní **cílovou skupinou** byly osoby abstinující od návykových látek, v majoritě případů po skončené rezidenční léčbě, toho času zařazené do doléčovacího programu. Vzhledem na kombinaci dalších znevýhodňujících faktorů jako je nízké vzdělání, psychiatrická či somatická diagnóza, záznam v rejstříku trestů, péče o malé dítě, mají ztíženou a bez vnější pomoci často nulovou možnost úspěšného vstupu na trh práce. Jejich výrazně snížená možnost pracovní a sociální reintegrace, má také negativní sociálně ekonomický dopad, vzhledem k nákladům, které je nutné vynaložit v případech jejich nezaměstnanosti.

V rámci projektu bylo nabízeno **chráněné zaměstnávání** v keramické dílně o.s. SANANIM a úklidové práce v zařízeních o.s.SANANIM pro osoby, které díky své aktuální situaci zdravotní či psychické nemohou využít ani podporovaného způsobu zaměstnávání. Pro osoby, které by vzhledem k nulové praxi, nízkému vzdělání, osobní situaci apod. měli velmi nízkou šanci nalezení zaměstnání na volném trhu práce, bylo nabízeno **podporované zaměstnání** na pozici pomocný personál v kuchyni, kuchař, číšník, úklid u jiného zaměstnavatele - sociální firmy SANANIM Charity Services s.r.o provozující kavárnu a restauraci Café Therapy. Dále byla klientům nabízena **rekvalifikace v oboru kuchař/číšník a práce na PC**. Plánováno bylo zajištění zaměstnání pro 26 osob, z toho pro 4 osoby rekvalifikace v oboru kuchař číšník a pro dalších 6 osob zajištění rekvalifikace v oblasti práce na PC.

Projekt stavěl na doporučeních a přístupech práce z úspěšně realizovaného pilotního projektu – Pracovní programy pro zkvalitnění doléčování osob závislých na návykových látkách a lepší uplatnění při návratu na trh práce (2005-2007).

## 1.1 Navázání spolupráce s klientem

Vybraný klient do chráněného či podporovaného zaměstnání byl na počátku kontraktu seznámen s pozicí a pracovní náplní a nezbytnými informacemi ohledně projektu. Nedílnou podmínkou pro nástup do zaměstnání byl terapeutický kontrakt (doléčovací program), který musel započít maximálně k datu nástupu do zaměstnání.

Důvodem k rozvázání pracovního poměru mohlo být kromě porušení pracovní smlouvy i přerušení terapeutického kontaktu nebo prokázaná intoxikace v i mimo pracoviště.

Koncepce a vedení klientů na podporovaných pracovních místech se řídilo doporučeními projektu Pracovní programy zpracovanými v Manuálu dobré praxe a ve shodě s danou klíčovou aktivitou. Zapojení klienti si osvojili pracovní návyky, byli nuceni se naučit plánovat denní režim, hospodařit s financemi a připravit se na život na vlastních nohou. Nedílnou součástí bylo i posílení vlastního sebevědomí, zodpovědnosti, nastartování pozitivních změn života. 2-3 měsíce před řádným ukončením byl klient odkázán do Pracovní a sociální agentury pro včasné hledání nového stabilního zaměstnání.

Při odchodu klienta ze zaměstnání (při řádném i předčasném) sepsal terapeut – sociální poradce krátké shrnutí o klientovi a snažil se o udržení vzájemného kontaktu i mimo rámec projektu.

Každý klient má vytvořenu speciální složku, kam se zařadily všechny dokumenty předané klientovi a jím podepsané (pracovní smlouva, dohoda o účasti v projektu, BOZP, pracovní výkazy, výplatnice, smlouva o ubytování byl-li poskytnut příspěvek na ubytování, prodloužení pracovní smlouvy, výpověď pracovní smlouvy, závěrečné shrnutí, osvědčení o kurzu aj.).

## 1.2 Výběr klientů do rekvalifikačních kurzů

### Rekvalifikační kurz kuchař/číšník – kurzy se realizovali u spol. IVEX s.r.o.

Vždy jednou za pololetí byl vybrán jeden klient zaměstnaný v Café Therapy na pozici pomocného kuchaře nebo číšníka/servírky a absolvoval kurz dle jeho pracovní orientace a aktuální nabídky kurzů. Kurz byl primárně nabízen klientovi, u kterého se očekávalo setrvání v dané specializaci.

Docházka do kurzu byla vždy s klienty probírána průběžně koordinátorem projektu a zároveň byly vždy reflektovány získané dovednosti. Po ukončení kurzu byl od dodavatele požadován certifikát o absolvování kurzu – originál obdržel klient a kopie se založila do složky klienta.

### Rekvalifikační kurz PC – kurzy se realizovali u různých dodavatelů.

Klientům z Doléčovacího centra a Pracovní a sociální agentury jsme nabízeli možnost rozšíření dovedností a znalostí absolvováním rekvalifikačního PC kurzu. Kurz byl vybírán dle požadavků a potřeb klienta – většinou se jednalo o základy obsluhy PC nebo specializace v grafických programech. Po té došlo k oslovení poskytovatelů a výběr se řídil nejen cenou, ale i kvalitou poskytovaného kurzu.

Do tohoto typu kurzu byli indikováni klienti, kteří nebyli zapojeni do chráněného ani podporovaného zaměstnání.

Docházka do kurzu byla vždy s klienty probírána průběžně koordinátorem projektu a zároveň byly vždy reflektovány získané dovednosti. Po ukončení kurzu byl od dodavatele požadován certifikát o absolvování kurzu – originál obdržel klient a kopie se založila do složky klienta.

### 1.3 Specifika podporovaného a chráněného zaměstnávání

Podstatným přínosem podporovaného a chráněného zaměstnávání je zajištění práce na místech, kde klient nemusí schovávat svou minulost, je zde přijímán bez stigmatizace a je naopak budována jeho sebedůvěra a zároveň odpovědnost za sebe samého a vůči ostatním v kolektivu.

#### Co získá klient:

- stabilní legální zaměstnání / pracovní poměr
- zaměstnání v bezpečném = bezdrogovém prostředí
- individuální a skupinovou podporu zaměřenou na:
  - *průběžné reflexe (supervize) pracovního výkonu klienta, tj. získávání zpětné vazby směřující k usnadnění orientace v novém prostředí, k úpravě pracovních postojů, zvýšení pracovních výkonů a postupnému utváření reálných pracovních cílů do budoucna*
  - *osobnostní rozvoj, zlepšování a rozšiřování spektra pracovních dovedností, práce na sociálních a týmových dovednostech, další interní i externí vzdělávání (interní = týkající se činností potřebných v aktuálním zaměstnání, externí = rekvalifikační kurz*
- v poslední třetině programu intenzivní spolupráci s pracovním poradcem
  - *plánování postupu a přípravu na přestup do zaměstnání na volném trhu práce, tj. intenzivní a kvalitní vyhledávání budoucí pozice/profese a nácvik průběhu přijímacího procesu*
- jednorázové příspěvky na ubytování, MHD a pracovní oblečení

Pro klienty přicházející bezprostředně z léčebného zařízení se toto „startovací“ zaměstnání ukazuje jako zásadní faktor, který klientovi umožní posléze získat stabilní zaměstnání.

V podporovaném a chráněném zaměstnání jsou pro klienty vytvořeny podmínky, které jim umožní získat pracovní návyky, jsou tu na ně kladeny stejné nároky jako v běžném zaměstnání, ale současně jim je poskytnuta náležitá podpora, ale i určitá kontrola. Na přechodnou dobu mají zajištěny nezbytné finanční prostředky, získají praxi, případně i kvalifikaci, bez čehož by další hledání zaměstnání bylo mnohem obtížnější. Riziko opětovného návratu k drogovému způsobu života se tak podstatně snižuje.

## 2. Sběr a hodnocení statistických dat

V projektu bylo celkově podpořeno 46 osob, což je o 14 osob více, než bylo plánováno.

32 osob bylo zaměstnáno

4 osoby byly zaměstnány a současně absolvovaly rekvalifikační kurz

10 osob absolvovalo rekvalifikační kurz

V rámci projektu bylo vytvořeno 5 nových pracovních míst a tato místa budou nadále obsazována osobami, které mají problém s integrací na volný trh práce, zajistíme tím tedy udržitelnost projektu, která byla podmínkou pro udělení dotace.

63% zapojených osob (klientů) splnilo a úspěšně dokončilo svůj kontrakt v projektu. V podporovaném a chráněném zaměstnávání jsme se setkávali s částečnou fluktuací klientů, která byla vzhledem ke specifikám osob z cílové skupiny předpokladatelná, jelikož byl na osoby kladen velký důraz na odpovědnost, pravidelnou a včasnou docházku a plnění všech dalších pracovních povinností.

průměrný věk podpořeného klienta – 32 let



U některých klientů nedošlo ani po půl roce chráněného místa k dostatečné psychické či sociální stabilizaci – klient nemá žádné prokazatelné handicap, přesto není připraven pro vstup na volný trh práce. V té chvíli jsme se snažili poskytnout zvýšenou podporu a zabezpečení dalšího chráněného prostředí, což není zatím v České republice koncepčně řešeno a podpora státu je v tomto ohledu nedostatečná.

## 3. Organizace a koordinace projektu

Koordinaci a administraci projektu zajišťovala 1 osoba na 0,5 úvazek. Dohlížela na dodržování aktivit projektu, načasování přijímání klientů, dohled nad realizací pracovních schůzek, zajišťování kontaktu s vedením o.s. SANANIM, provázanost s účetní a ekonomem organizace, komunikaci s řídicím orgánem (poskytovatelem dotace), zodpovídala za formální podobu výstupů projektu, přípravu monitorovacích zpráv.

Terapeut – sociální poradce byl v jedné osobě na plný úvazek. Úzce spolupracoval s týmem Doléčovacího centra o.s. SANANIM při výběru osob vhodných pro zařazení do programu. Podílel se na spoluvedení pracovních motivačních aktivit, vhodném propojení doléčovacího procesu a pracovního zařazení. Zajišťoval vedení statistik klientů, monitorování jejich úspěchů/neúspěchů, zabezpečoval kontakt s klienty i po výstupu z projektu.

Kouče zaměstnávání také zabezpečila 1 osoba na celý úvazek. Pracovní náplň byla především zaměřena na přímou podporu a vedení klientů v průběhu zaměstnávání. Kouč připravoval veškeré podklady pro práci každého klienta, monitoroval průběh zaměstnání každé osoby a zpracovával podklady pro tzv. pracovní konference, kde se s jednotlivými klienty pracujícími v sociální firmě plánoval jejich postup, reflektovali jejich potřeby a dovednosti. Spolu s terapeutem vedl pracovních motivačních schůzek. Z pohledu dohledu na práci osob na chráněných místech, úzce spolupracoval s garanty jednotlivých klientů pro zajištění vhodného zázemí pro tyto osoby, řešení problémů, které by bránily zapracování a získání praxe.

V rámci projektu byli zapojeni i 3 členové týmu Doléčovacího centra o.s. SANANIM. Podíleli se na výběru vhodných klientů, tak aby jejich účast v projektu přispěla k získání pracovních dovedností a praxe. Tým z DC se účastnil 1x za měsíc 3 hod. pracovních schůzek společně s realizačním týmem projektu. Vedle vytipování nových klientů řešili i aktuální případy klientů, problematické situace, vhodnost propojení pracovního zařazení a terapeutické práce.

Jedenkrát měsíčně se pořádali supervize týmu, kde byla reflektována nejen práce klientů, ale i spolupráce v týmu.

#### **4. Publicita projektu**

Veškeré materiály určené pro publicitu projektu nesou loga o poskytovateli podpory. Účastníci projektu byli vždy informováni o spolufinancování projektu z fondů EU. Dokumentace je archivována dle metodiky projektu a vnitřních směrnic sdružení.

O realizaci a úspěších klientů vyšly v průběhu projektu dva články. První pojednává o projektu obecně (časopis Sociální práce, 1/2012), v druhém článku je rozhovor se zaměstnanou klientkou (MF Dnes, 17. 4. 2012). Oba články jsou ke stažení na stránce <http://www.sananim.cz/projekty/chrane-zamestnavani.html>, která obsahuje i obecné informace o projektu a zhodnocení projektu.

V sociální firmě Café Therapy je jídelní a nápojový lístek, který návštěvníky informuje o zapojení do operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost za podpory Evropského sociálního fondu. Tato informace je uveřejněna také na webových stránkách [www.cafe-therapy.cz](http://www.cafe-therapy.cz).